

Werksessie PlanMER en het Warmteprogramma

SERVICEPUNT DUURZAME ENERGIE

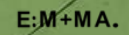

10 april 2025

**SERVICEPUNT
DUURZAME ENERGIE**

Een samenwerking van:

INTRODUCTIE

SPDE Ondersteuning bij het warmtprogramma

- Wij informeren u in (werk)sessies over bepaalde thema's.
- Vandaag staat het warmteprogramma en de mer centraal.

Vervolgwerksessies:

- 24 april: Verdieping van de aanwijsbevoegdheid
- 15 mei: Samenwerking met netbeheerder in het warmteprogramma
- 5 juni: Data en monitoring in het warmteprogramma

Aanmelden kan via de [website](#) van het Servicepunt Duurzame Energie Noord-Holland

PLANMER EN HET WARMTEPROGRAMMA

Wie zijn wij

Mathijs Terwindt

Senior omgevingsjurist met ruimte ervaring
mer

mathijs.terwindt@rhdhv.com

Marin Epema

Adviseur energie en ruimte

marin.epema@rhdhv.com

Inhoud

1. Hoofdboodschap
2. Algemeen over de mer / MER
3. Mer-plicht warmteprogramma 'afpellen'
4. Hoe verder met het mer en warmteprogramma's?

Hoofdboodschap

Een Warmteprogramma is **niet per definitie** plan-mer plichtig / plan-mer-beoordelingsplichtig. Afhankelijk van het geval.

- We verwachten dat veel gemeenten een plan-mer nodig hebben.
- Telkens de criteria nalopen voor antwoord wel of geen mer-plicht.
- Plan-mer plicht als Warmteprogramma kaderstellend is voor te nemen besluiten voor bepaalde projecten. Of als passende beoordeling nodig is.
- Plan-mer-beoordeling alleen in bepaalde gevallen.
- Ervaring: een mer-procedure geeft impuls aan het interne gesprek over energietransitie
 - Helpt om tot een integrale aanpak te komen.

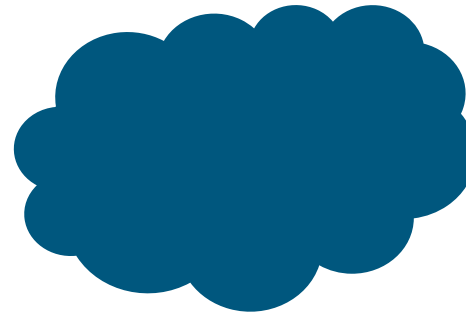
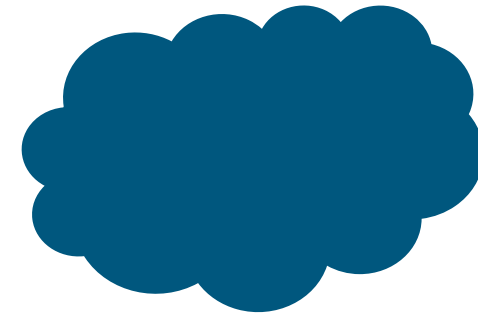
Algemeen over de mer / MER

Inleiding

- Veel gemeenten zijn al begonnen met het opstellen van de warmteprogramma's of staan aan de vooravond.
- Warmteprogramma's zijn verplicht onder de Wgiw/Omgevingswet en kunnen mer-plichtig zijn.
- Er bestaat (soms) onzekerheid en discussie over de mer-plicht en de meerwaarde van het MER.

Waar denken jullie aan bij de mer / MER?

Algemeen over de mer / MER

- Met een mer ("milieueffectrapportage") wordt voor plannen en/of projecten de milieueffecten tijdig in beeld gebracht van een beoogde ontwikkeling.
- De bevindingen van een doorlopen proces mer (kleine letters) komen in een rapport: "MER" (grote letters).
- Doel: het milieu een volwaardige plaats geven in de besluitvorming. Het MER is "slechts" een onderdeel van de belangenafweging → bevindingen in het MER hoeven niet doorslaggevend te zijn.
- In bepaalde gevallen kan in eerste instantie worden volstaan met een *beoordeling* of een mer wel echt nodig is. Dit is de "mer-beoordeling".
- Twee soorten mer:
 - **plan-mer** voor een programma of plan ("globaler karakter"), bv. **Warmteprogramma**;
 - **project-mer** voor een project ("concreter karakter")

	Kaderstellende plannen en/of passende beoordeling vereist	Projecten
Volledige procedure	plan-mer	project-mer
Beoordelings-procedure	plan-mer-beoordeling	project-mer-beoordeling

Wat is een plan-mer?

Doel

De milieueffecten onderzoeken van het beoogde plan of programma t.a.v. een groot aantal aspecten.

De milieueffecten kunnen zo volwaardig worden betrokken in besluitvorming.

Duur van het proces

Sterk wisselend, afhankelijk van de complexiteit; hou rekening met minimaal 1 jaar.

Een mer kan een verplichting zijn, maar kan ook een keuze.

#	Proces plan-mer
1	Kennisgeving voornemen
2	Reikwijdte en detailniveau bepalen
3	Opstellen MER
4	Kennisgeving en terinzagelegging
5	Inspraak en advies
6	Vaststellen plan of programma
7	Bekendmaking

Wat staat in een planMER?

- Kern van de planMER is het in beeld brengen van milieueffecten, waarbij het verschil tussen de huidige en toekomstige milieusituatie inzichtelijk wordt gemaakt.
- Beschrijving voornemen.
- Overzicht van vastgestelde plannen en beleid.
- Bestaande en autonome milieusituatie van milieuaspecten.
- Alternatieven en milieueffecten.
- Mogelijke milieueffecten alternatieven.
- een vergelijking tussen de autonome ontwikkeling van de milieusituatie en de milieueffecten van de verschillende alternatieven.
- Zelf bepalen welke thema's worden onderzocht, kan ook breder dan alleen milieu.

Meerwaarde plan-mer

- Kan het proces van besluitvorming structureren, ook van besluitvorming over het warmteprogramma.
- Legt milieu-informatie vroegtijdig op tafel. Het gesprek over mitigeren van milieueffecten kan zo worden gestart. Bij een gevoelig onderwerp is aan deze informatie behoefte vanuit politiek en maatschappij.
- Hoe eerder milieu-informatie op tafel ligt, hoe meer je er je voordeel mee kunt doen. Als milieu-informatie eenmaal op tafel ligt, kan het in een later stadium weer worden gebruikt. Dat scheelt dan weer tijd. De informatie moet dan nog wel ‘deugen’.

Besluitvorming

- Ten tijde van besluitvorming van het programma door bijvoorbeeld het college B&W moet alle relevante informatie op tafel liggen, ook het planMER.
- Het plan-MER hoeft niet te worden vastgesteld, het plan of programma wel.
- Het is ‘mosterd na de maaltijd’ als het planMER niet tegelijk met het plan of programma ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Wat is een mer-beoordeling?

Doel

Toets door bevoegd gezag om te bepalen of een voorgenomen activiteit belangrijke nadelige milieugevolgen kan hebben, en of daarom een volledige mer-procedure nodig is.

Duur proces

Een aantal maanden

#	Proces mer-beoordeling
1	Aanmeldingsnotitie
2	Beoordeling door bevoegd gezag
3	Besluit, op te nemen in moeder besluit/plan
4	Eind, tenzij vanwege nadelige belangrijke milieugevolgen een mer nodig is

Voorbeeld mer-beoordeling

Wat staat er in een mer-beoordeling?

- Inschatting milieueffecten op relevante thema's
- Conclusies per thema
- Soms is het nodig onderzoek te doen, want conclusies hebben een basis nodig
- Bevoegd gezag bepaalt of op basis van de mer-beoordeling een plan-mer nodig is

Tussentijdse conclusie

Als een warmteprogramma mer-plichtig is, geldt de plan-mer(beoordeling).

Niet de project-mer(beoordeling).

Afpellen mer-plicht bij warmteprogramma

Stappenplan

Een mer-plicht afhankelijk van de inhoud van het programma:

- Stap 1. Is het plan of programma **kaderstellend** voor te nemen besluiten voor projecten?
- of
- Stap 2. Is voor het plan of programma een **passende beoordeling** voor een Natura 2000-gebied nodig?
- Stap 3. Zo ja, kan worden volstaan met een plan-mer-beoordeling?

Mer-trits: mer bij het programma, omgevingsplan en vergunning. Bij ieder te nemen besluit bepalen of er een mer-plicht is. Kan wel 3x voorkomen in de warmtetransitie.

Stap 1: Kaderstellend?

- Bevat het regels of piketpalen voor besluiten die nodig zijn voor projecten genoemd in Bijlage V Omgevingsbesluit.
- Van kaderstelling is sprake als richting wordt gegeven of als er een keuze wordt gemaakt.
- Als het plan/programma puur indicatief is, dan niet kaderstellend.

Indien kaderstellend voor te nemen besluiten, dan altijd eerst sprake van een plan-mer plicht. Alleen bij uitzondering een mer-beoordeling.

Stap 1: Kaderstellend nader bekeken

- Vuistregels o.b.v. jurisprudentie van Hof van Justitie

Het plan of programma moet voldoende gedetailleerde beleidsuitspraken/ regels bevatten over de inhoud, voorbereiding en (praktische) uitvoering van projecten;

Het gaat vooral om beleidslijnen en regels over **ligging, aard, omvang en gebruiksvoorwaarden van projecten**; en die regels moeten van belang zijn voor mogelijk optredende milieugevolgen.

Puur indicatieve plannen zijn niet kaderstellend

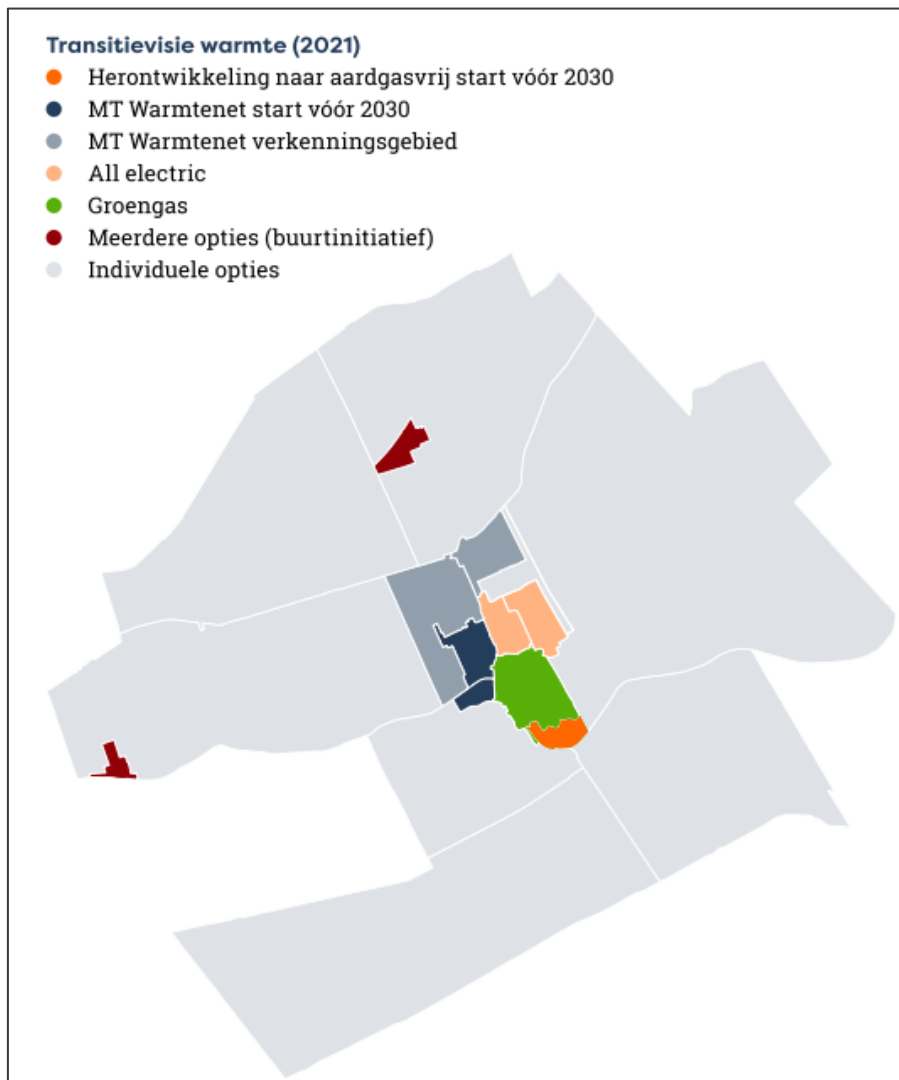
Warmteprogramma's / Transitievisie warmte

Voorbeelden “te nemen besluiten voor projecten” (bijlage V Omgevingsbesluit)

Nr.	Omschrijving project	Besluit (niet compleet)
J9	Aanleg buisleiding stoom of warm water	Omgevingsplan / OPA / BOPA
B4	Geothermische boring	Omgevingsvergunning MBA of water
K1	Onttrekken grondwater	Omgevingsvergunning water of o.g.v. Omgevingsverordening

Voorbeelden kaderstellend

- Kaartje handreiking warmteprogramma NPLW

Voorbeelden niet kaderstellend

4. Kerkehout en Klingenbosch	➤ Hoge dichtheid bebouwing, veel rijwoningen en appartementen ➤ Bouwjaar: deels vooroorlogs en deels na 1945 ➤ Woninglabels: B, F; in de toekomst meer B ➤ Relatief laag energiegebruik ➤ Veel corporatiebezit in Kerkehout	➤ Nationale kosten van een midden-temperatuurwarmtenet en warmtepomp liggen dicht bij elkaar. Er zijn dus nog verschillende opties mogelijk.
--	--	--

Stap 2: Passende beoordeling?

Wat is het?

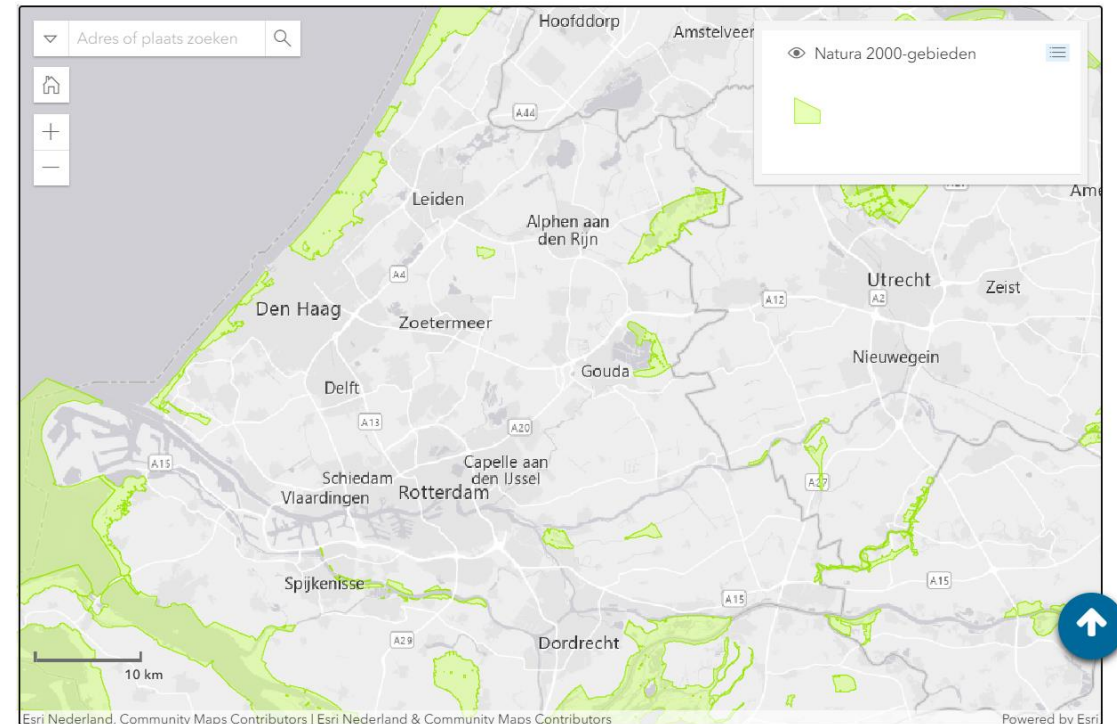
Onderzoek of hetgeen waar het warmteprogramma in voorziet de natuurlijke kenmerken van betrokken Natura 2000-gebieden kan aantasten.

In de regel wordt eerst een Voortoets uitgevoerd. De voortoets geeft antwoord of een passende beoordeling nodig is.

Slotsom

Als in je gemeente of in de nabijheid (25 km) Natura 2000 gebieden zijn gelegen, is advies om tijdig te onderzoeken of een passende beoordeling nodig is.

Als die nodig is: Plan-mer (beoordeling) nodig.

Stap 3: Volstaat een mer-beoordeling?

- In principe altijd eerst sprake van plan-mer-plicht. Alleen bij uitzondering een mer-beoordeling. Wat zijn de uitzonderingen:

Kleine wijzigingen: als het gaat om programma's die een kleine wijziging zijn ten opzichte van eerdere programma's (een TVW kan ook). Wij nemen aan dat deze programma's al eerder be'mer'd zijn. Anders geldt kleine wijzigingen in principe niet.*

Kleine gebieden: wanneer het programma over een klein, specifiek gebied gaat. Het warmteprogramma gaat over de gehele gemeente, dus er is geen sprake van een klein gebied.*

Als een project niet is genoemd in kolom 1 van Bijlage V Omgevingsbesluit en wel aanzienlijke gevolgen kan hebben voor het milieu.

- * Geen plan-mer-beoordeling als het plan voorziet in een project dat de kenmerken heeft die in kolom 2 Bijlage V Ob zijn vermeld of benodigde besluit is.

Slag om de arm met betrekking tot kleine wijziging

Tussentijdse conclusie

Het warmteprogramma is dikwijls kaderstellend voor te nemen besluiten over warmtenetten. Er zal niet vaak sprake zijn van een 'kleine wijziging' of 'kleine gebieden'.

Een plan-mer zal voor veel gemeenten aan de orde zijn.

Programma's die alleen betrekking hebben op warmtepompen, isolatie van bestaande woningen of geen keuze maken voor warmtenetten, zijn in beginsel niet mer-plichtig.

En verder?

- Bepaal, mede op basis van deze presentatie, of er voor jouw warmteprogramma sprake zal zijn van een mer-plicht (mer-beoordeling of plan-mer) en hoe je hiermee om wilt gaan.
- Haak experts aan binnen de gemeente bijvoorbeeld mer collega's, juristen, experts vandaag in de zaal. Op korte termijn mee in gesprek gaan.
- Bepaal welke relevante informatie er al binnen de gemeente/regio ligt.
- Bekijk voorbeelden van NRD's en planMER en bepaal of dit een goede basis vormt voor jouw planMER.
- Bepaal, aan de hand van voorbeelden, wat je als gemeente zelf kunt doen en waar je een adviesbureau bij nodig hebt. Zo kun je een adviesbureau gericht vragen.
- Bepaal of je met andere gemeenten kunt samenwerken.
- Houd landelijke ontwikkelingen in de gaten, bijvoorbeeld het NPLW.

RONDVRAAG & SLOT

RUIMTE VOOR VRAGEN EN DISCUSSIE

BEDANKT VOOR UW AANDACHT

KERNTEAM REGIONALE ONDERSTEUNING NPLW

Hans Otten

Programmamanager & Projectleider Fakton

h.otten@fakton.com | +316 110 06 828

Thijs Boxem

Coördinator Thema's & Projectleider Royal HaskoningDHV

thijs.boxem@rhdhv.com | +316 412 26 328

Teun Bokhoven – Bestuurlijk gesprekspartner

SERVICEPUNT
DUURZAME ENERGIE